

Høringssvar til skole- og tilbudsstruktur

Det vil påvirke mange og gi store negative ringvirkninger hvis Dokka videregående skole mister Studiespesialisering eller avvikles. Elevene er de store taperne i denne saken, de fratras muligheten til å ta utdanning i sitt nærområde. Utdanningsforbundet skal i dette høringssvaret begrunne mulige konsekvenser ved avvikling av Studiespesialisering og Dokka videregående skole. Vi kommer også med forslag til hvilke utdanningsprogram Dokka videregående skole bør kunne tilby i tillegg til de vi allerede har.

Brudd på Opplæringsloven

Norsk skole er regulert av Lov om grunnskole og den videregående opplæringa (Opplæringsloven, 1998). Fra 1. august 2024 trår ny opplæringslov i kraft, og vårt argument er at Innlandet fylkeskommune vil bryte opplæringsloven på flere punkter hvis studietilbud eller Dokka videregående skole avvikles.

Formål med Opplæringsloven: (...) «alle barn skal få like muligheter til utdanning uavhengig av hvor de bor, sosial bakgrunn, kulturell og etnisk bakgrunn, funksjonsevne, seksuell orientering og kjønn. Opplæringsloven skal være et solid rammeverk som sikrer alle en opplæring av høy kvalitet, et trygt læringsmiljø, og medvirkning i forhold som gjelder en selv» (...) (UDIR, 2024).

Avvikles Studiespesialisering eller skolen, vil elever i vår region bruke minimum 10 timer pr. dag, inkludert transport og skole for å ta utdanning. Dette medfører energitappende dager for unge elever, og med stor sannsynlighet vil det gå ut over læringsutbytte for den enkelte. Utdanningsforbundet er bekymret for økt frafall, og at en slik skolehverdag blir vanskelig for mange elever å stå i. I dag tar 130 elever buss til skolen, disse elevene har ikke transportforbindelse fra sitt hjemsted til Dokka sentrum der busser går til de respektive videregående skolene. Det betyr at noen må flytte bort. Spørsmålet blir da, hvor skal de bo? Gjøvik- og Lillehammerregionen er allerede sprengt med tanke på bosituasjon for studenter. Tall fra SSB viser at innen 2050 vil det bo 35.947 mennesker i Gjøvik kommune, altså en markant befolkningsvekst.

I saksfremlegget fra Innlandet fylkeskommune vises det til at hybelelever i stor grad gjennomfører og består videregående opplæring, og at dette er et viktig argument for at elever kan bo borte. Det er på langt nær den fulle sannhet. De elevene det vises til har ofte selv valgt

å bo borte fordi de har hatt et ønske om å ta en utdanning som nærskolen ikke har tilbud om. Elever som normalt ville søkt seg til Dokka, men som tvinges til å flytte på hybel, har ikke tatt dette valget selv. Hva gjør det med motivasjonen og livskvaliteten til ungdommen som blir tvunget vekk? Et annet aspekt er at å bo på hybel er dyrt. Borteboerstipendet fra Lånekassen er pr.dato på 5848 kroner, det dekker knapt en hybel i Gjøvik og Lillehammer-regionen. I tillegg kommer mat, strøm og andre leveutgifter. Gratisprinsippet vil da forsvinne.

I ny opplæringslov § 9-3 *Hjelp med å skaffe bustad til elevar i den vidaregåande opplæringa*, står det: «Når ein elev ikkje kan nytte dagleg skyss til skolen, skal fylkeskommunen hjelpe til med å skaffe eleven ein stad å bu. Er det ikkje mogleg å skaffe eleven bustad på annan måte, skal fylkeskommunen sørge for at det blir bygd ein elevheim». Vårt spørsmål i denne samanheng er om Innlandet fylkeskommune klarer å skaffe skyss og/eller bosted til elevene i vår region? Hvis svaret er ja, hva vil det koste? Hvis svaret er nei, hva vil det koste? Utdanningsforbundet frykter et resultat der færre i vår region velger å starte på videregående skole. Dette vil få store konsekvenser for enkeltindividet og for utdanningsnivået i kommunene rundt. At elever velger å ikke ta utdanning bidrar til mer utenforskap og færre i arbeid. Folkehelseperspektivet er på ingen måte tatt med i beregningen i denne saken. Hvordan vil samfunnsregnskapet se ut til slutt?

I sakspapirene legges det frem at Innlandet fylkeskommune skal sikre høy kvalitet i opplæringen og at skolene må ha gode rammer til å utvikle robuste fagmiljøer. Hvem har sagt at størst er best? Vi leser i media at de store skolene sliter med blant annet vold, trusler og rus. Dette er ikke et utstrakt problem på Dokka videregående skole. Elevundersøkelsen viser at elevene på skolen trives svært godt. De møter støtte og tett oppfølging fra lærerne, det psykososiale miljøet er godt og skolen er best i Innlandet på å få ut elever som lærlinger. Vi lever i en verden der fagmiljøer også kan møtes digitalt. Robuste fagmiljøer og kvalitet skapes ikke nødvendigvis ved å samle mange på en skole.

Yrkesfaglig fordypning er et stort fag på alle de yrkesfaglige utdanningsprogrammene. Elevene gjør seg kjent med de ulike yrkene de kan utdanne seg til, de øver på å være en arbeidstaker, og får kjennskap til yrket gjennom å arbeide ute i bedriftene. For mange elever er dette inngangsbilletten til lærekontrakt. Utdanningsforbundet ser med stor bekymring på hvordan dette faget skal ivaretas hvis skolen avvikles. Dokka videregående skole er kjent for sitt gode samarbeid med næringslivet, og erfarer at de velger å ansette lokale ungdommer til

sine bedrifter. Et tett og nært samarbeid mellom skole og næringsliv er helt nødvendig for begge parter. Flyttes elevene bort fra Dokka vil det få store konsekvenser for opplæringen i faget. Det vil ikke være plass til alle elever ute i bedriftene, og lærerne vil ikke få anledning til god oppfølging, veiledning og ivaretagelse av elevene. På denne arenaen vil digitale løsninger neppe være til det beste for verken elev, bedrift eller lærer. Her må lærerne bistå ute i bedriften og være tilgjengelig for elevene og veilederne der yrkesutøvelsen skjer.

I dag har Dokka videregående skole 220 elever. Neste år blir det 280 slik søkertallene fremkommer. 43 av søkerne for kommende skoleår har valgt Studiespesialisering som utdanningsprogram. Skolen er uten tvil attraktiv og ungdommene har lyst til å ta utdanning i sitt nærområde, det viser søkertallene. I tillegg er skolen den eneste i Norge som tilbyr Bioøkonomi som programfag. Det grønne skiftet krever ny kompetanse og Bioøkonomi er et fag for fremtiden. Avvikles Studiespesialisering vil det også bli et enda større skille i hvem som kan ta utdanning på Dokka og hvem som ikke kan. Vi vet av grunnskolepoengene til elevene at de med høyest karaktersnitt fra grunnskolen vil utkonkurrerer de med lavere poengsum og skyve de med lavest poeng ut av kommunen. Utdanningsforbundet frykter også her, at flere av den grunn velger å ikke starte på videregående eller avslutte utdanningen før den er ferdig. Vi vet også av søkestatistikken til skolen at av de som har Studiespesialisering på 1.valg, har størsteparten av jentene Helse- og oppvekstfag på sitt 2.valg. Størsteparten av guttene har Elektro og datateknologi som sitt 2. valg. Som følge av dette kommer vi til å få en uheldig dominoeffekt. Elever velger nærscole foran utdanningsprogram, elever som ikke kan ta Studiespesialisering på Dokka kommer til å utkonkurrerer elever på yrkesfag. Vi frykter et resultat der elever går to år på et yrkesfag de ikke er motivert for og tar påbygg til generell studiekompetanse som 3. år. Disse utkonkurrerer elever som er motiverte for yrkesfag, men som ikke vil kunne ta utdanningen sin her på Dokka.

Dokka videregående har også en tilrettelagt avdeling der elever med ulik grad av funksjonsnedsettelse får opplæring. Erfaringen er at elever med særlige behov søker seg utenom sin nærscole for å søke seg til denne avdelingen ved skolen. Dette er elever som trenger små arenaer og tett voksenkontakt. Utdanningsforbundet frykter at sårbare elever blir enda mer sårbare hvis tilbudet forsvinner. I verste fall kan vi oppleve at opplæringen ikke vil finne sted i skolen, men ute i tilrettelagte boliger. Dette vil være et svik overfor elevene og ikke minst gå i helt feil retning med tanke på inkludering.

Tallene det vises til i sakspapirene viser en nedgang i antall elever frem mot 2038. «Det er 2000 ledige pulter» har nærmest blitt et mantra i denne sammenhengen. Tallene det vises til er ikke korrekte, og viser ikke et nøyaktig bilde. Det er ikke tatt hensyn til befolkningsveksten i kommunene, og dette stiller vi oss undrende til. Sammenligner vi tall fra saksfremlegget og framskriving/gjennomsnittlig vekst for regionen viser dette følgende:

Funn 2034

Saksfremlegget sier det vil være 2062 16-18-åringer i 2034. Antall 0-åringer i 2016-2018 for regionen er 1973. Ved bruk av gjennomsnittlig økning for kommunene i regionen, medfører det 2304 16-18-åringer i 2034. I SSB sin framskriving (hovedalternativet) for 2034 sier den at det vil være 2237 16-18-åringer i 2034. Inneværende skoleår er det, ifølge saksfremlegget, 2258 16-18-åringer i regionen. Dette er 21 flere ungdommer enn framskrevne SSB-tall.

Funn 2038

Saksfremlegget sier det vil være 1779 16-18-åringer i 2038. Antall 0-åringer i 2020-2022 for regionen er 1696. Ved bruk av gjennomsnittlig økning for kommunene i regionen, medfører det at det er 1981 16-18-åringer i 2038. I SSB sin framskriving (hovedalternativet) for 2038, sier den at det vil være 2082 16-18-åringer i 2038. Inneværende skoleår er det, ifølge saksfremlegget, 2258 16-18-åringer i regionen. Det er 176 flere enn framskrevne SSB-tall. (<https://www.ssb.no/statbank/table/07459/>, <https://www.ssb.no/statbank/table/13600/>)

Oppsummert viser tallene at det ikke er nedgang i ungdommer/elever innen 2038 for vår region. Vi mener det vil være uklokt å avvikle Studiespesialisering eller skolen med dette utgangspunktet.

Når det gjelder fremtiden til Dokka videregående skole ønsker vi at dere politikere tenker over de argumentene Utdanningsforbundet nå har belyst i dette høringssvaret. Vi er en skole som ligger for langt unna de andre videregående skolene til at det på noen måte kan bli lønnsomt å legge oss ned. Vårt innspill rundt fremtiden er at dere ikke river oss ned, men heller hjelper oss til å bygge en enda bedre skole. Vi står klare til å ta imot flere og/eller nye studieretninger og enda flere ungdommer. Vi ser for oss å kunne tilby Idrettsfag og/eller TAF, da dette er tilbud skolen ikke har i dag, men som vi mener det er behov for her på Dokka. Idrettsfag vil være et godt supplement til vår Studiespesialisering. I tillegg har vi har både lokaler og nærmiljø til disposisjon. TAF vil også være et godt supplement til vårt tilbud på

Teknologi og industrifag, og dette er yrker vi vet bransjene etterspør. Utdanningsforbundet mener også at en godt alternativ er å flytte en linje med Studiespesialisering fra en av de store skolene til Dokka vgs.

MVH

Klubben i Utdanningsforbundet ved Dokka videregående skole og styret i
Utdanningsforbundet Nordre Land